

ZALECENIE URZĘDU NADZORU EFTA

z dnia 5 listopada 2008 r.

w sprawie właściwych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z aktem przywołanym w pkt 5cl załącznika XI do Porozumienia EOG (dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej), wraz ze zmianami wprowadzonymi w protokole 1 do tego porozumienia oraz zmianami sektorowymi zawartymi w załączniku XI do tego porozumienia

(2009/C 156/12)

URZĄD NADZORU EFTA,

EFTA, Urząd Nadzoru EFTA (zwany dalej Urzędem) przyjmie zalecenie w sprawie odnośnych rynków produktów i usług.

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽¹⁾,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy Państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości, w szczególności jego art. 5 ust. 2 lit. b),

UWZGLĘDNIAJĄC wymieniony w pkt 5 cl załącznika XI do Porozumienia EOG akt prawny (dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej) ⁽²⁾ wraz ze zmianami wprowadzonymi w protokole 1 do tego porozumienia oraz zmianami sektorowymi zawartymi w załączniku XI do tego porozumienia, w szczególności w jego art. 15,

UWZGLĘDNIAJĄC decyzję Urzędu nr 194/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia zalecenia w sprawie właściwych rynków produktów i usług sektora łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* oraz wytycznych w sprawie analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa ramowa ustanawia ramy legislacyjne dla sektora łączności elektronicznej, które poprzez ujęcie w swoim zakresie wszystkich sieci i usług łączności elektronicznej stanowią próbę odpowiedzi na tendencje konwergencji. Ich celem jest stopniowe znoszenie sektorowej regulacji *ex ante* w miarę wzrostu konkurencji na rynku.
- (2) Artykuł 15 dyrektywy ramowej przewiduje, że po przeprowadzeniu publicznej konsultacji oraz konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi w państwach

⁽¹⁾ Zwane dalej „Porozumieniem EOG”.

⁽²⁾ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 717/2007 (Dz.U. L 171 z 29.6.2007, s. 32; zwana dalej „dyrektywą ramową”).

- (3) Celem niniejszego zalecenia jest określenie tych rynków produktów i usług, na których regulację *ex ante* można uznać za uzasadnioną zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy ramowej. Zamierzeniem każdej interwencji regulacyjnej *ex ante* jest w efekcie przyniesienie korzyści użytkownikom poprzez zapewnienie trwałej konkurencyjności rynków detalicznych. Definicja właściwych rynków może z czasem ulegać (i ulega) zmianom wraz ze zmianami właściwości produktów i usług oraz zastępowalności po stronie popytu i podaży. Z racji tego, że zalecenie z dnia 14 lipca 2004 r. ⁽³⁾ obowiązuje od ponad czterech lat, stosowne jest dokonanie jego przeglądu pod kątem zmian na rynku EOG. Niniejsze zalecenie zastępuje zatem zalecenie z dnia 14 lipca 2004 r., przyjęte decyzją nr 194/04/COL.

- (4) Artykuł 15 ust. 1 dyrektywy ramowej zobowiązuje Urząd do zdefiniowania rynków zgodnie z zasadami prawa konkurencji. Dlatego w niniejszym zaleceniu posłużono się tymi regułami, by określić granice rynków produktów w sektorze łączności elektronicznej, natomiast zidentyfikowanie lub wyłonienie zdefiniowanych rynków podlegających regulacji *ex ante* zależne jest od tego, czy ich specyfika uzasadnia nałożenie obowiązków regulacyjnych *ex ante*. Terminologia zastosowana w niniejszym zaleceniu wywodzi się z dyrektywy ramowej i dyrektywy 2002/22/WE ⁽⁴⁾. Zgodnie z dyrektywą ramową krajowe organy regulacyjne definiują właściwe rynki stosownie do okoliczności występujących w danym państwie, a w szczególności właściwe rynki geograficzne w obrębie danego terytorium.

⁽³⁾ Zalecenie Urzędu Nadzoru EFTA z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie odnośnych rynków produktów i usług sektora łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z dyrektywą 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej, zawartą w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym (Dz.U. L 113 z 27.4.2006, s. 18 oraz Suplement EOG nr 21 z 27.4.2006, s. 33). Przyjęto decyzją nr 194/04/COL.

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 51), wprowadzona do pkt 5 cm załącznika XI do Porozumienia EOG decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 11/2004 (Dz.U. L 116 z 22.4.2004, s. 60 oraz Suplement EOG nr 20 z 22.4.2004, s. 14).

- (5) Punktem wyjścia dla określenia rynków w niniejszym zaleceniu jest zdefiniowanie rynków detalicznych z perspektywy przyszłości, przy uwzględnieniu zastępowalności po stronie popytu i podaży. Po zdefiniowaniu rynków detalicznych należy określić właściwe rynki hurtowe. Jeżeli rynek stanowiący dalsze ogniwo łańcucha dostaw jest w znacznym stopniu zaopatrywany przez pionowo zintegrowane przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa, potencjalne przedsiębiorstwa niezintegrowane mogą mieć trudności z uzyskaniem niezbędnego dostępu do tego rynku. A zatem, aby ustalić, czy rynek podlega regulacji *ex ante*, może być konieczne skonstruowanie teoretycznego rynku hurtowego stanowiącego wcześniejsze ogniwo łańcucha dostaw. Rynki w sektorze łączności elektronicznej częstokroć mają dwoistą naturę, jako że obejmują one usługi świadczone za pośrednictwem sieci lub platform skupiających użytkowników z każdej strony rynku, na przykład użytkowników wymieniających komunikaty bądź nadawców i odbiorców informacji lub treści. Aspekty te należy wziąć pod uwagę, podejmując się określenia i zdefiniowania rynków, gdyż mogą one wpłynąć zarówno na sposób definiowania rynków, jak i na stwierdzenie, czy ich cechy uzasadniają nałożenie obowiązków regulacyjnych *ex ante*.
- (6) W celu określenia rynków podlegających regulacji *ex ante* należy zastosować niżej wymienione kryteria łączne. Pierwszym kryterium jest obecność wysokich i trwałych barier w dostępie do rynku. Mogą one mieć charakter strukturalny, prawny lub regulacyjny. Jednakże zważywszy na dynamiczną naturę i funkcjonowanie rynków łączności elektronicznej, w toku ewentualnej analizy poprzedzającej określenie właściwych rynków podlegających ewentualnej regulacji *ex ante* należy uwzględnić możliwości likwidacji barier w dostępie do rynku w odpowiednim horyzoncie czasowym. Dlatego też drugie kryterium dopuszcza tylko te rynki, których struktura nie podąża w stronę efektywnej konkurencji w odpowiednim horyzoncie czasowym. Zastosowanie tego kryterium wymaga zbadania stanu konkurencji w sytuacji istnienia barier w dostępie do rynku. Trzecie kryterium stanowi, iż samo prawo konkurencji nie jest wystarczające, by usunąć konkretne nieprawidłowości rynkowe.
- (7) Główne wskaźniki, którymi należy się posłużyć przy ocenie według kryterium pierwszego i drugiego, są zbliżone do rozpatrywanych w toku perspektywicznej analizy rynku, a w szczególności dotyczy to wskaźników: istnienia barier w dostępie do rynku w sytuacji braku regulacji (w tym skali kosztów utopionych), struktury rynku, wydajności rynku i dynamiki rynku, w tym wskaźników, takich jak udziały w rynku i bieżące tendencje w tym względzie, ceny rynkowe i bieżące tendencje w tym względzie oraz zakres i stopień pokrycia konkurencyjnych sieci i infrastruktur. Regulacji *ex ante* podlega każdy rynek, który w sytuacji braku takiej regulacji spełnia wszystkie trzy kryteria.
- (8) Z punktu widzenia prawa konkurencji nowo rozwijające się rynki nie powinny być obciążane nieadekwatnymi obowiązkami, nawet jeśli występuje przewaga pierwszego oferenta na rynku zgodnie z dyrektywą ramową. Za nowo rozwijające się uważa się rynki produktów lub usług, dla których z uwagi na ich nowatorski charakter trudno jest prognozować warunki popytu, dostępu do rynku i podaży, a więc trudno zastosować powyższe trzy kryteria. Celem powstrzymania się od nakładania środków regulacyjnych na nowo rozwijające się rynki w celu ochrony konkurencji jest wspieranie innowacji w myśl art. 8 dyrektywy ramowej. Jednocześnie należy zapobiec zajęciu tych rynków przez wiodące przedsiębiorstwo, co również zaznaczono w wytycznych Urzędu w sprawie analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej w ramach regulacyjnych łączności elektronicznej i usług elektronicznych⁽¹⁾. Stopniowa modernizacja istniejącej infrastruktury sieciowej rzadko prowadzi do rozwoju lub powstania nowego rynku. Brak zastępowalności produktu należy określić z punktu widzenia zarówno popytu, jak i podaży, zanim będzie można stwierdzić, iż nie jest to część dotychczas istniejącego rynku. Powstanie nowych usług detalicznych może przyczynić się do utworzenia pochodnego rynku hurtowego w takim zakresie, w jakim świadczenie takich usług detalicznych nie jest możliwe z użyciem już istniejących produktów hurtowych.
- (9) Na potrzeby niniejszego zalecenia istotne są dwa rodzaje barier w dostępie do rynku: bariery strukturalne i bariery prawne lub regulacyjne.
- (10) Strukturalne bariery wejścia wynikają z kosztu początkowego lub warunków popytu, które tworzą asymetryczne warunki dla operatorów dominujących na rynku i dla nowych operatorów na rynku, utrudniając lub uniemożliwiając tym ostatnim wejście na rynek. Istnienie wysokich barier strukturalnych można zaobserwować na przykład tam, gdzie na rynku występuje zjawisko przewagi w zakresie kosztów bezwzględnych, znaczny efekt skali i/lub zakresu, ograniczenia przepustowości i wysokie koszty utopione. Obecnie bariery takie można zidentyfikować w odniesieniu do budowy i/lub dostarczania lokalnych sieci dostępu do lokalizacji stacjonarnych. Powiązana bariera strukturalna może także występować tam, gdzie świadczenie usługi wymaga elementu sieci, który nie może zostać technicznie powielony, lub gdy koszt takiego powielenia sprawia, że jest to nieopłacalne dla konkurencji.
- (11) Bariery prawne lub regulacyjne nie są oparte na warunkach ekonomicznych, ale są wynikiem rozwiązań legislacyjnych, administracyjnych i podobnych stosowanych przez państwo mających bezpośredni wpływ na warunki

⁽¹⁾ Wytyczne Urzędu Nadzoru EFTA z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej w związku z ramami regulacyjnymi sieci i usług łączności elektronicznej, o których mowa w załączniku XI do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (Dz.U. C 101 z 27.4.2006, s. 1 oraz Supplement EOG nr 21 z 27.4.2006, s. 1).

- wejścia i/lub pozycję operatorów na odnośnym rynku. Przykładem prawnoregulacyjnej bariery uniemożliwiającej dostęp do rynku może być ograniczenie liczby przedsiębiorstw mających dostęp do częstotliwości na potrzeby świadczenia podstawowych usług. Do innych przykładów barier prawno-regulacyjnych zalicza się kontrolę cen lub inne środki związane z cenami nakładane na przedsiębiorstwa, wpływające nie tylko na warunki dostępu, lecz także na pozycję przedsiębiorstw na rynku. Bariery prawno-regulacyjnych, które można usunąć w odpowiednim horyzoncie czasowym, nie powinno się normalnie uważać za ekonomiczne bariery w dostępie do rynku, spełniające pierwsze kryterium.
- (12) Bariery w dostępie do rynku mogą również mieć mniejsze znaczenie dla rynków innowacyjnych, charakteryzujących się ciągłym postępem technicznym. Na takich rynkach źródłem ograniczeń konkurencji są czasem zagrożenia związane z możliwością wprowadzania innowacji przez potencjalnych konkurentów, którzy aktualnie nie działają na danym rynku. Na rynkach innowacyjnych dynamiczna lub długoterminowa konkurencja może zaistnieć pomiędzy przedsiębiorstwami niekoniecznie konkurującymi ze sobą na istniejącym rynku „statycznym”. W niniejszym zaleceniu nie określono rynków, na których zgodnie z przewidywaniami bariery w dostępie do rynku mają ulec zniesieniu w możliwym do przewidzenia okresie. Podczas oceny, czy bariery w dostępie do rynku mogą utrzymać się przy braku regulacji, należy zbadać, czy w danej branży dochodziło do częstych i pomyślnych wejść i czy wejścia te były lub mogą być w przyszłości na tyle nagłe i trwałe, by ograniczyć pozycję rynkową. Znaczenie barier w dostępie do rynku będzie zależało między innymi od minimalnej efektywnej skali wydajności i od kosztów, które zostały utopione.
- (13) Nawet jeżeli rynek charakteryzuje się wysokimi barierami wejścia, pozostałe czynniki strukturalne na tym rynku mogą wskazywać na podążanie rynku w stronę skutecznej konkurencji w odpowiednim horyzoncie czasowym. Dynamika rynku może być spowodowana na przykład postępem technicznym lub konwergencją produktów i rynków, co prowadzić może do pojawiania się napięć konkurencyjnych pomiędzy operatorami działającymi na odmiennych rynkach produktów. Może tak dziać się również na rynkach o ograniczonej – lecz wystarczającej – liczbie przedsiębiorstw posiadających rozbieżne struktury kosztów oraz mających do czynienia z elastycznym cenowo popytem. Na rynku może również wystąpić nadwyżka przepustowości, co w normalnych warunkach pozwoliłoby konkurencyjnym firmom bardzo szybko zwiększyć podaż w odpowiedzi na podwyżkę cen. Na takich rynkach zaobserwować można zmiany wielkości udziałów rynkowych i/lub spadki cen. Kiedy gwałtownie zmienia się dynamika rynku, należy starannie wybrać odpowiedni horyzont czasowy, aby odzwierciedlał on rozwój istotnych wypadków na rynku.
- (14) Decyzja o uznaniu rynku za podlegający regulacji *ex ante* powinna być także uzależniona od oceny, czy prawo konkurencji w wystarczającym stopniu zajmuje się nieprawidłowościami rynkowymi wynikającymi ze spełnienia dwóch pierwszych kryteriów. Interwencje ze sfery prawa konkurencji z pewnością nie będą wystarczające, jeżeli przywrócenie równowagi na rynku po wystąpieniu nieprawidłowości wymaga podjęcia rozbudowanych środków korygujących lub kiedy niezbędne są częste i/lub szybkie interwencje.
- (15) Zastosowanie powyższych trzech kryteriów powinno ograniczyć liczbę rynków w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* i w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia celu ram regulacyjnych polegającego na stopniowym znoszeniu sektorowych regulacji *ex ante* w miarę wzrostu konkurencji na rynku. Kryteria te stosuje się łącznie, aby niespełnienie jednego z nich oznaczało, że rynek nie podlega regulacji *ex ante*.
- (16) Środki kontroli regulacyjnej usług detalicznych należy stosować jedynie w przypadku uznania przez krajowe organy regulacyjne, że właściwe środki rynku hurtowego lub środki dotyczące wyboru lub preselekcji operatora nie pozwalają ani na osiągnięcie celu, jakim jest zapewnienie efektywnej konkurencji, ani na zaspokojenie interesu publicznego. Poprzez interwencję na poziomie rynku hurtowego, w tym podjęcie środków zaradczych mogących oddziaływać na rynki detaliczne, państwa EOG mogą zapewnić jak najszersze otwarcie łańcucha wartości na normalne działania konkurencyjne, z korzyścią dla użytkowników końcowych. W niniejszym zaleceniu określono zatem przede wszystkim rynki hurtowe, których prawidłowa regulacja ma rozwiązać problem braku efektywnej konkurencji, objawiający się na rynku użytkowników końcowych. Jeżeli krajowy organ regulacyjny wykaze niepowodzenie interwencji na rynku hurtowym, a spełnione są wszystkie trzy powyższe kryteria, to wtedy właściwy rynek detaliczny może zostać poddany regulacji *ex ante*.
- (17) W dniu 17 grudnia 2007 r. Komisja Europejska wydała nowe zalecenie 2007/879/WE⁽¹⁾ w sprawie odnośnych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z dyrektywą ramową.
- (18) Punktem wyjścia do przeglądu zalecenia Urzędu w sprawie odnośnych rynków jest to nowe zalecenie Komisji oraz wnioski Komisji zawarte w nocy wyjaśniającej do tego zalecenia. W toku przeglądu Urząd przyjął założenie, że porównanie rozwoju rynków należy przeprowadzić, biorąc jako punkt odniesienia rynek EOG, a nie tylko sytuację rynkową w poszczególnych państwach EFTA.

(¹) Dz.U. L 344 z 28.12.2007, s. 65.

- (19) Na podstawie rozwoju rynków w państwach EFTA oraz uwag przekazanych w ramach konsultacji publicznych oraz innych dostępnych Urzędowi informacji, wydaje się, że funkcjonowanie przedmiotowych trzech rynków łączności elektronicznej państw EFTA ogółem nie powinno bardziej odbiegać od przeciętnego funkcjonowania rynków w Unii Europejskiej lub w całym EOG niż funkcjonowanie odnośnych rynków w poszczególnych państwach członkowskich UE w porównaniu z tą wartością średnią.
- (20) Celem Porozumienia EOG jest ustanowienie „dynamicznego i jednorodnego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, opartego na wspólnych zasadach i równych warunkach konkurencji”⁽¹⁾. Uwzględniając ten cel oraz powyższe ustalenia, Urząd przyjmuje zalecenie dostosowane do zalecenia Komisji w celu zapewnienia jednolitego stosowania wspólnych ram regulacyjnych oraz pewności prawnej dla zainteresowanych podmiotów w ramach rynku łączności elektronicznej w EOG. A zatem w niniejszym zaleceniu obniża się liczbę rynków podlegających regulacji *ex ante* z 18 do 7 rynków.
- (21) Obniżenie liczby rynków podlegających regulacji *ex ante* nie oznacza automatycznie, że pominięte rynki są w istocie konkurencyjne we wszystkich państwach EFTA oraz że nie jest nadal gwarantowana regulacja *ex ante* tych rynków. Informacje przekazane Urzędowi w trakcie procesu przeglądu wskazują, że dla niektórych rynków byłoby uzasadnione utrzymanie regulacji.
- (22) Rynki wymienione w załączniku określono na podstawie powyższych trzech kryteriów łącznych. Jeżeli chodzi o rynki niewymienione w niniejszym zaleceniu, to krajowe organy regulacyjne powinny zbadać, czy dany rynek spełnia wymienione trzy kryteria. Co do rynków wymienionych w załączniku do zalecenia nr 194/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r., ale niewymienionych w załączniku do tego zalecenia – krajowe organy regulacyjne powinny być uprawnione do sprawdzenia, czy trzy kryteria są spełnione, w celu oceny, czy ze względu na okoliczności krajowy rynek wciąż podlega regulacji *ex ante*. W odniesieniu do rynków wymienionych w niniejszym zaleceniu krajowy organ regulacyjny może odstąpić od przeprowadzenia procedury analizy rynku, jeżeli ustali, że na danym rynku trzy kryteria nie są spełnione. Krajowe organy regulacyjne mogą określić rynki inne niż wymienione w niniejszym zaleceniu, pod warunkiem postępowania zgodnie z art. 7 dyrektywy ramowej. Niezgłoszenie proponowanego środka, który oddziałuje na wymianę handlową między państwami EFTA, jak określono w motywie 38 dyrektywy ramowej, może skutkować wszczęciem wobec przedmiotowego państwa procedury w sprawie naruszenia. Rynki inne niż wymienione w niniejszym zaleceniu należy zdefiniować na podstawie zasad konkurencji ustanowionych w zawiadomieniu Urzędu w sprawie definicji właściwego rynku na potrzeby prawa konkurencji EOG⁽²⁾ oraz zgodnie z wytycznymi Urzędu w sprawie analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej, z zastrzeżeniem spełniania trzech wymienionych wyżej kryteriów.
- (23) Fakt, że niniejsze zalecenie identyfikuje te rynki produktów i usług, na których regulacja *ex ante* może być uzasadniona, nie oznacza, że regulacja jest uzasadniona zawsze lub że te rynki będą podlegały nałożeniu obowiązków regulacyjnych zawartych w odnośnych dyrektywach. W szczególności nie można wprowadzić regulacji, a wprowadzoną należy wycofać, jeżeli przy braku regulacji na rynkach tych istnieje efektywna konkurencja, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w rynku nie posiada znaczącej pozycji rynkowej w rozumieniu art. 14 dyrektywy ramowej. Obowiązki regulacyjne muszą być w szczególności odpowiednie i oparte na charakterze zidentyfikowanego problemu, być proporcjonalne i uzasadnione w świetle celów określonych w dyrektywie ramowej, w szczególności maksymalizując korzyści dla użytkowników, zapewniając brak zakłóceń lub ograniczeń konkurencji, zachęcając do skutecznych inwestycji w infrastrukturę i promując innowacje, oraz zachęcając do wydajnego wykorzystywania i zarządzania częstotliwościami radiowymi i zasobami numeracyjnymi.
- (24) Identyfikacja rynków w niniejszym zaleceniu jest dokonywana bez uszczerbku dla definicji rynków w poszczególnych sprawach objętych prawem konkurencji. Ponadto zakres regulacji *ex ante* nie narusza zakresu działań, które mogą podlegać analizie na podstawie przepisów prawa konkurencji.
- (25) Niniejsze zalecenie było przedmiotem konsultacji publicznej i konsultacji z krajowymi organami regulacyjnymi oraz innymi organami krajowymi w państwach EFTA.
- (26) Niniejsze zalecenie należy interpretować w związku z notą wyjaśniającą do zalecenia Komisji 2007/879/WE w sprawie odnośnych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z dyrektywą ramową. Nota wyjaśniająca zawiera m.in. opis rozwoju technologii dotyczących rynków zdefiniowanych w tym zaleceniu,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Podczas definiowania odnośnych rynków stosownie do okoliczności występujących w danym państwie i zgodnie z art. 15 ust. 3 aktu przywołanego w pkt 5cl załącznika XI do Porozumienia EOG (dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej),

⁽²⁾ Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 46/98/COL z dnia 4 marca 1998 r. w sprawie wydania dwóch zawiadomień w dziedzinie konkurencji, dotyczących definicji właściwego rynku dla celów prawa konkurencji w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), oraz w sprawie mniej ważnych porozumień nieobjętych artykułem 53 ust. 1 Porozumienia EOG (Dz.U. L 200 z 16.7.1998, s. 46 oraz Supplement EOG nr 28 z 16.7.1998, s. 1).

⁽¹⁾ Motyw czwarty w preambule do Porozumienia EOG.

- z uwzględnieniem zmian zawartych w protokole 1 do tego porozumienia, oraz zgodnie ze zmianami sektorowymi zawartymi w załączniku XI do tego porozumienia, krajowe organy regulacyjne powinny przeprowadzić analizę rynków produktów i usług wymienionych w załączniku do niniejszego zalecenia.
2. Określając rynki inne niż wymienione z załącznika, krajowe organy regulacyjne powinny upewnić się, że spełnione zostały następujące trzy kryteria łączne:
- a) obecność wysokich i trwałych barier w dostępie do rynku; mogą to być bariery o charakterze strukturalnym, prawnym lub regulacyjnym;
 - b) struktura rynku nie pozwala na rozwój w kierunku stworzenia skutecznej konkurencji w odpowiednim horyzoncie czasowym; zastosowanie tego kryterium wymaga zbadania stanu konkurencji w sytuacji istnienia barier dostępu do rynku;
 - c) samo prawo konkurencji nie jest wystarczające, by usunąć konkretne nieprawidłowości rynkowe.
3. Niniejsze zalecenie nie narusza definicji rynków, wyników analiz rynków oraz wymogów prawnych przyjętych przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z art. 15 ust. 3 oraz art. 16 aktu przywołanego w pkt 5cl załącznika XI do Porozumienia EOG z uwzględnieniem zmian zawartych w protokole 1 do tego porozumienia, oraz zgodnie ze zmianami sektorowymi zawartymi w załączniku XI do tego porozumienia (dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej), przed dniem przyjęcia niniejszego zalecenia.
4. Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw EFTA.

Sporządzono w Brukseli, dnia 5 listopada 2008 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Per SANDERUD
Przewodniczący

Kurt JAEGER
Członek Kolegium

ZAŁĄCZNIK

Poziom rynku detalicznego

1. Dostęp do publicznej sieci telefonicznej w stałej lokalizacji dla klientów indywidualnych i instytucjonalnych.

Poziom rynku hurtowego

2. Rozpoczęcie połączenia w publicznej sieci telefonicznej w stałej lokalizacji.

Dla celów niniejszego zalecenia rozpoczynanie połączeń obejmuje przenoszenie połączeń lokalnych i zostało określone w sposób zapewniający zgodność w warunkach krajowych z wytyczonymi granicami dla rynków tranzytu połączeń oraz zakańczania połączeń w publicznej sieci telefonicznej w stałej lokalizacji.

3. Zakończenie połączenia w poszczególnych publicznych sieciach telefonicznych w stałej lokalizacji.

Dla celów niniejszego zalecenia zakańczanie połączeń obejmuje przenoszenie połączeń lokalnych i zostało określone w sposób zapewniający zgodność w warunkach krajowych z wytyczonymi granicami dla rynków rozpoczynania połączeń i tranzytu połączeń w publicznej sieci telefonicznej w stałej lokalizacji.

4. Hurtowy (fizyczny) dostęp do infrastruktury sieciowej (w tym dostęp dzielony lub w pełni uwolniony) w stałej lokalizacji.
 5. Hurtowe usługi dostępu szerokopasmowego.
Rynek ten obejmuje niefizyczny lub wirtualny dostęp sieciowy, w tym dostęp do „strumienia bitów” w stałej lokalizacji. Rynek ten jest dalszym ogniwem łańcucha dostaw względem fizycznego dostępu objętego wyżej wymienionym rynkiem 4, ponieważ dostęp szerokopasmowy można zrealizować przy wykorzystaniu tych zasobów w połączeniu z innymi elementami.
 6. Hurtowe segmenty końcowe łączy dzierżawionych, bez względu na zastosowaną technologię zapewnienia przepustowości dzierżawionej lub dedykowanej.
 7. Zakończenie połączenia głosowego w poszczególnych sieciach telefonii komórkowej.
-